

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: TN-11S/67/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3022200218
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Kochan Morová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:3022200218.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

14 TN-11S/67/2022

Správny súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Kochan Morovej a členov senátu Mgr. Andreja Maukša a JUDr. Ing. Jitky Mlynarčíkovej, PhD., LL.M., v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. D. XXX/X, XXX XX E. A. E. F., právne zastúpená: Mgr. Ilja Rogač, advokát so sídlom Revúcka 1075/8, 821 08 Bratislava, IČO: 53 861 868, proti žalovanému: Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica, so sídlom Sládkovičova 25, 974 05 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BB2-70-005/2022-SK zo dňa 26. 04. 2022, takto

rozhodol:

14 TN-11S/67/2022

I. Rozhodnutie žalovaného Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica č. PPZ-HCP-BB2-70-005/2022-SK zo dňa 26. 04. 2022 aj rozhodnutie Oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru Trenčín č. PPZ-HCP-BB8-185-018/2022-PC zo dňa 09. 02. 2022 zrušuje a vec vracia orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie.

II. Priznáva žalobkyňi nárok na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

odôvodnenie:

11 TN-11S/67/2022

Administratívne konanie

1. Žalobkyňa dňa 13. 10. 2021 podala na Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Trenčín (ďalej len „orgán verejnej správy prvého stupňa“ alebo „prvostupňový orgán“) žiadosť o udelenie prechodného pobytu na území Slovenskej republiky na účel zamestnania.

2. Orgán verejnej správy prvého stupňa rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB8-185-018/2022-PC zo dňa 09. 02. 2022 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) zamietol žiadosť žalobkyne o udelenie prechodného pobytu na území Slovenskej republiky na účel zamestnania podľa § 33 ods. 6 písm. o) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte

cudzincov“), a to na podklade nesúhlasného stanoviska Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) zo dňa 27. 10. 2021, vydaného v zmysle § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB2-70-005/2022-SK zo dňa 26. 04. 2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“ alebo „druhostupňové rozhodnutie“) tak, že prvostupňové rozhodnutie potvrdil a odvolanie zamietol. Žalovaný uviedol, že poskytnutie nesúhlasného stanoviska zo strany SIS postačovalo ako rozhodujúci podklad a dôkaz pre prijatie záveru prvostupňového orgánu, že bol naplnený dôvod na zamietnutie žiadosti žalobkyne o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania v zmysle § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov. Prvostupňový orgán nemal inú možnosť ako žiadosť žalobkyne zamietnuť. Správne orgány nemôžu svojvoľne spochybňovať závery SIS ani zasahovať do jej kompetencií. Prvostupňový orgán v konaní nedisponoval oprávnením na odtajnenie obsahu informácie SIS a vzhľadom na charakter utajenia informácie SIS podľa druhej vety § 2 ods. 7 zákona č. 46/1993 Z. z. o SIS nebolo možné, aby obsah informácie bližšie špecifikoval. Nemohol nadradiť osobný záujem žalobkyne nad bezpečnostný záujem, inak by porušil zákon. Žalovaný dňa 06. 04. 2022 obdržal odpoveď SIS na žiadosť žalobkyne o udelenie súhlasu na jednorazové oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou, v ktorej bolo oznámené, že riaditeľ SIS neudelil žalobkyni súhlas na jednorazové oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou z dôvodu, že nie je oprávnenou osobou podľa § 35 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“). O neudelení súhlasu bola žalobkyňa upovedomená písomnosťou zo dňa 08. 04. 2022. Žalovaný skúmal aj stret verejného záujmu a súkromného záujmu žalobkyne z pohľadu rodinného života žalobkyne a dospel k záveru, že žalobkyňa je vdova po zosnulom občanovi Slovenskej republiky, jej rodinní príslušníci žijú na Ukrajine, na Slovensku nemá príbuzných, teda k prerhnutiu rodinných väzieb nedôjde. Žalobkyňa nevedie rodinný ani súkromný život na území Slovenskej republiky, teda bolo potrebné uprednostniť verejný záujem, nakoľko spravodajská služba disponuje informáciami, ktoré odôvodňujú nesúhlas SIS s udelením prechodného pobytu žalobkyni a je nevyhnutné týmto informáciám dôverovať. Prvostupňový orgán neuprel žalobkyni žiadne práva, neodňal jej možnosť vyjadriť sa k veci a k vykonaným dôkazom. Situácia na Ukrajine nemá vplyv na konanie o žiadosti žalobkyne o udelenie prechodného pobytu. Žalobkyňa môže požiadať o poskytnutie dočasného útočiska v súvislosti s vojnovým konfliktom na Ukrajine.

Správna žaloba – žalobné body

4. Správnu žalobou, podanou v zákonnej lehote, sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti druhostupňového rozhodnutia žalovaného aj prvostupňového rozhodnutia, ich zrušenia a vrátenia veci orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania.

5. Žalobkyňa namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pokiaľ ide o objasnenie skutočností, aké konkrétne záujmy štátu by mala žalobkyňa ohroziť alebo porušiť a na aké záujmy štátu správne orgány pri vydaní stanoviska SIS prihliadali a aké záujmy ochraňujú. Žalobkyňa mala za to, že samotná existencia bližšie neobjasnenej informácie, ktorej obsah pozná výlučne subjekt, ktorý informáciu poskytol (SIS) a konajúci správny orgán, nie je dostatočným dôvodom pre vyvodenie akýchkoľvek záverov. Správne orgány aj napriek ochrane utajovaných skutočností sú povinné nájsť vhodný spôsob, ako môžu odôvodniť svoje rozhodnutie bez toho, aby došlo k vyzradeniu utajovaných skutočností a zároveň bol dodržaný zákonný postup a zachované procesné práva žalobkyne ako účastníka konania. Je úlohou správneho orgánu, aby našiel adekvátny spôsob, ako riadne odôvodniť svoje rozhodnutie tak, aby súčasne nedošlo k porušeniu povinností v zmysle zákona o ochrane utajovaných skutočností. Povinnosti správneho orgánu v oblasti ochrany utajovaných skutočností nezbavujú konajúci orgán zodpovednosti za riadne a konštruktívne odôvodnenie svojho rozhodnutia. Z rozhodnutí nevyplýva, akými úvahami sa správne orgány spravovali pri hodnotení dôkazov, ako ani právne úvahy, na základe ktorých podľa príslušných ustanovení zákona posudzovali dokázané skutočnosti.

6. Ďalej žalobkyňa namietala, že zistenie skutkového stavu orgánmi verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, keďže napadnuté rozhodnutie žalovaného ako i prvostupňové rozhodnutie sú založené v podstate len na jedinom dôkaze, a to je nesúhlasné stanovisko SIS s udelením prechodného pobytu, ktoré žalobkyni nebolo v konaní sprístupnené a s dôvodmi vydania ktorého nebola žalobkyňa žiadnym spôsobom oboznámená.

7. Žalobkyňa vyjadrila presvedčenie, že v správnom konaní boli porušené jej procesné práva, ktoré mali za následok vydanie nezákonných rozhodnutí, keďže orgány verejnej správy jej reálne neumožnili sa oboznámiť s dôvodmi stanoviska SIS a relevantne sa v priebehu správneho konania k nemu vyjadriť. Prvostupňový orgán jej doručil dňa 16. 02. 2022 upovedomenie o možnosti nazretia do utajovanej skutočnosti a následne, ihneď na druhý deň dňa 17. 02. 2022 jej bolo doručené zamietavé prvostupňové rozhodnutie. Upovedomenie i rozhodnutie boli vydané v ten istý deň (09. 02. 2022). Do uplynutia odvolacej lehoty dňa 04. 03. 2022 prvostupňový orgán ani žalovaný na žiadosť o nazretie do utajovanej skutočnosti, podanej žalobkyňou dňa 24. 02. 2022, žiadnym spôsobom nereagovali. Žalobkyňu vyznamenal žalovaný až listom zo dňa 08. 04. 2022, teda až po uplynutí lehoty na podanie odvolania, v ktorom dôvody vydania nesúhlasného stanoviska SIS neuviedol, iba skonštatoval, že riaditeľ SIS odmietol sprístupniť utajovanú skutočnosť žalobkyňi. Prvostupňový orgán, ktorého riaditeľ sa dňa 01. 12. 2021 oboznámil s obsahom stanoviska SIS, žalobkyňu vhodným a primeraným spôsobom o dôvodoch vydania nesúhlasného stanoviska SIS v priebehu správneho konania žiadnym spôsobom neoboznámil, čím jej odoprel možnosť relevantne reagovať na jediný dôkaz, na základe ktorého správne orgány vydali zamietavé rozhodnutia vo veci samej. Dokazovanie správne orgány vykonávali len v jednom smere, a to v neprospech žalobkyne, nakoľko jej neposkytli žiadny priestor na vyjadrenie sa k jedinému dôkazu – nesúhlasnému stanovisku SIS.

8. Žalobkyňa v súvislosti s nutnosťou oboznámiť dotknutú osobu aspoň so základnými informáciami o tom, prečo predstavuje hrozbu pre bezpečnostný záujem Slovenskej republiky, poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS sp. zn. 15/03-39 zo dňa 11. 02. 2004. Ďalej poukázala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8S/147/2020 zo dňa 02. 12. 2021, vydaný v obdobnej veci, v ktorej jediným podkladom pre zamietavé rozhodnutia orgánov cudzineckej polície bolo nesúhlasné stanovisko SIS.

Vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe

9. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe zotrval na skutkových a právnych záveroch uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Zdôraznil, že v zmysle § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov bol prvostupňový orgán povinný zamietnuť žalobkyňi žiadosť o udelenie prechodného pobytu, keďže stanovisko podľa § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov obsahuje nesúhlas s udelením prechodného pobytu. Prvostupňový orgán poskytol súčinnosť žalobkyňi upovedomením o možnosti prostredníctvom advokáta požiadať SIS o nazretie do utajovanej písomnosti týkajúcej sa žalobkyne, čo nebolo jeho zákonnou povinnosťou ju o tejto možnosti poučiť. Ak mala žalobkyňa záujem o urýchlenie konania, mohla priamo požiadať SIS o nazretie do utajovanej písomnosti, tak ako bola prvostupňovým orgánom upovedomená. Práva žalobkyne sa účinne hájiť nie sú dotknuté ani upreté, nakoľko prvostupňový orgán jej neodňal možnosť vyjadriť sa k veci napriek tomu, že nebol oprávnený poskytnúť jej detailný podrobnejší obsah utajovanej písomnosti. Správny orgán nemôže ovplyvniť lehotu vybavenia žiadosti, ktorá je spracovaná iným štátnym orgánom, v tomto prípade SIS. Záonné práva žalobkyne neboli upreté, nakoľko svoje práva mohla hájiť v odvolacom konaní, ako aj učinila. Hoci odpoveď zo SIS nebola doručená počas rozhodovania o žiadosti prvostupňovým orgánom, uvedená odpoveď od SIS by nemala vplyv na samotný proces rozhodovania prvostupňovým orgánom, nakoľko SIS neudelila súhlas s jednorazovým oboznámením sa s utajovanou skutočnosťou z dôvodu, že oň požiadala neoprávnená osoba, pričom o tejto skutočnosti bola žalobkyňa náležite poučená v písomnosti zo dňa 09. 02. 2022. Písomnosti s určitým stupňom utajenia môže odtajniť resp. sprístupniť len ten, kto takúto písomnosť vytvoril, resp. súd a aj to až po splnení všetkých zákonných podmienok. Prvostupňový orgán ani žalovaný žalobkyňi nebránili oboznámiť sa s utajovanou písomnosťou. Prvostupňový orgán v konaní nedisponoval oprávnením na odtajnenie obsahu informácie SIS a v odôvodnení rozhodnutia nebolo možné uvádzať konkrétne dôvody, pretože skutočnosti, ktoré boli obsahom informácie SIS, podliehali zákonu o ochrane utajovaných skutočností, pričom s utajovanou písomnosťou sa mohla oboznámiť jedine oprávnená osoba, čo aj bolo zo strany prvostupňového orgánu dodržané. Vzhľadom na charakter utajenia predmetnej informácie SIS podľa druhej vety § 2 ods. 7 zákona č. 46/1993 Z. z. nebolo možné, aby obsah tejto písomnosti bol bližšie špecifikovaný (bez konštatovania, že sa jedná o bezpečnostnú hrozbu) s jednoznačným záverom, že prvostupňový orgán, aj napriek tomu, že oprávnená osoba sa s obsahom informácie SIS oboznámila, nedisponoval oprávnením, ktoré by mu umožnilo v rozhodnutí rozpisovať, akého konkrétneho konania sa žalobkyňa dopustila ani ju oboznámiť s obsahom utajovanej písomnosti. V čase, kedy bol žalobkyňi udelený trvalý pobyt z dôvodu uzatvorenia

manželstva s občanom Slovenskej republiky, prvostupňový orgán nedisponoval informáciami, ktoré by zakladali dôvod vymedzený v ustanovení podľa § 48 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, avšak v čase posudzovania žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania žalobkyne vyvstali dôvody na zamietnutie jej žiadosti, a to konkrétne z dôvodu obdržania nesúhlasného stanoviska SIS, pričom prvostupňový orgán začal v zmysle zákonnej povinnosti vo veci konať z taxatívne vymedzených dôvodov. K námietke žalobkyne, v ktorej poukazuje na svoj život na území Slovenskej republiky a vytvorenie pracovného, rodinného, priateľského zázemia, žalovaný konštatoval, že nepovažuje za vedenie rodinného a súkromného života situáciu, keď žalobkyňa plní účel prechodného pobytu na území Slovenskej republiky, kde je zamestnaná a nemá na území Slovenskej republiky ani žiadnych iných príbuzných, podľa vedomostí správneho orgánu. V nadväznosti na ozbrojený konflikt v domovskej krajine žalobkyne žalovaný uviedol, že od 13. 06. 2022 má žalobkyňa udelený štatút osoby s dočasným útočiskom na území Slovenskej republiky. K vyjadreniam žalobkyne, že zo strany bývalej manželky zosnulého manžela žalobkyne, príslušníčky Policajného zboru, bola vyslovená vyhrážka, ktorej podstata spočívala v zariadení odchodu žalobkyne z územia Slovenskej republiky do domovskej krajiny, žalovaný uviedol, že prvostupňový orgán nevychádzal zo stanoviska bývalej manželky, príslušníčky PZ, ale zo stanoviska SIS, ktorá sa pri plnení svojich úloh spravuje ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 zákona o SIS. Na základe vyššie uvedeného žalovaný navrhol, aby správny súd správnu žalobu zamietol.

Ďalšie vyjadrenia účastníkov konania

10. V replike žalobkyňa zdôraznila, že žalovaný a prvostupňový orgán mali vyvinúť úsilie, aby sa žalobkyňa oboznámila s dôvodmi stanoviska SIS aspoň vo všeobecnej rovine, teda aby mala vedomosť o tom, aké konkrétne záujmy štátu ohrozila alebo porušila, na aké záujmy štátu správne orgány prihliadali a aké štátne záujmy správne orgány ochraňujú. Uvedenú argumentáciu potvrdzuje aj judikatúra Ústavného súdu SR (nálezy PL. ÚS 15/03-39 a PL. ÚS 8/2016-131). Orgány verejnej správy postupovali v rozpore s § 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), teda nepostupovali v správnom konaní v úzkej súčinnosti so žalobkyňou a nedali jej príležitosť, aby mohla svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy. Zo spisu je zrejmé, že zamietavé rozhodnutie prvostupňového orgánu a jeho list - upovedomenie o možnosti nazretia do utajovanej skutočnosti boli vydané v ten istý deň (09. 02. 2022), čo preukazuje, že prvostupňový orgán ani nemal v úmysle dať žalobkyňi priestor, aby sa aspoň pokúsila s dôvodmi stanoviska SIS oboznámiť a relevantne sa vyjadriť k podkladom pre vydanie prvostupňového rozhodnutia. Orgány verejnej správy si nespĺnili náležite poučovaciu povinnosť vo vzťahu k žalobkyňi v zmysle § 17 ods. 1 správneho poriadku, čím porušili zásadu v § 3 ods. 2 správneho poriadku, teda neposkytli jej potrebnú pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpela ujmu. Prvostupňový orgán, prípadne žalovaný, mali žalobkyňu vyzvať, aby si v konaní ustanovila advokáta, ktorý je v zmysle § 35 ods. 3 zákona o ochrane utajovaných skutočností oprávnenou osobou na jednorazové oboznámenie sa s utajovanými skutočnosťami v rozsahu potrebnom na konanie. V tom čase bola žalobkyňa zastúpená v konaní splnomocnencom, ktorý nie je advokátom, a teda správnym orgánom bolo zrejmé, že úsilie žalobkyne sa oboznámiť so stanoviskom SIS nebude úspešné, nakoľko v konaní absentovala oprávnená osoba. V obdobnom prípade sa k poučovacej povinnosti vyjadril Krajský súd v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 11Scud/7/2012. Prvostupňový orgán mal žalobkyňi zaslať upovedomenie o možnosti nazretia do utajovanej skutočnosti v dostatočnom predstihu pred vydaním svojho rozhodnutia, poskytnúť jej primeraný priestor, aby si mohla ustanoviť advokáta – oprávnenú osobu na oboznámenie s utajovanými skutočnosťami, prípadne prvostupňový orgán mal konanie prerušiť v zmysle § 29 správneho poriadku alebo lehotu na rozhodnutie predĺžiť podľa § 125 ods. 12 zákona o pobyte cudzincov a vyčekať na odpoveď SIS na žiadosť žalobkyne o nazretie, nakoľko stanovisko SIS je jediným dôkazom a podkladom pre rozhodnutia správnych orgánov. Prvostupňový orgán a žalovaný tak však nekonalí a žiadosť o udelenie prechodného pobytu žalobkyňi bez akéhokoľvek bližšieho vysvetlenia zamietli.

11. Žalovaný v duplike uviedol, že prvostupňový orgán upovedomením zo dňa 09. 02. 2022 poučil žalobkyňu o možnosti nazretia účastníka konania prostredníctvom advokáta do utajovanej písomnosti týkajúcej sa jej osoby, s poukazom na § 35 zákona o ochrane utajovaných skutočností. Poskytol tak žalobkyňi súčinnosť, pomoc a poučenie, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpela v konaní ujmu, žalobkyňu nijakým spôsobom neukrátil na jej právach. Ak mala žalobkyňa záujem o urýchlenie konania, mohla priamo požiadať SIS o nazretie do utajovanej písomnosti, tak ako bola prvostupňovým orgánom

upovedomená. Námitku žalobkyne, že nemala poskytnutý primeraný priestor na ustanovenie advokáta na oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou, konanie o jej žiadosti malo byť prerušené v zmysle § 29 správneho poriadku alebo lehota na rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 125 ods. 12 zákona o pobyte cudzincov mala byť predĺžená, žalovaný považoval za neopodstatnenú, pretože sama žalobkyňa neprejavila vôľu, ani písomnú požiadavku o prerušenie konania z dôvodu predbežnej otázky, aby sa mohla oboznámiť s utajovanou písomnosťou SIS.

Relevantná právna úprava, z ktorej správny súd vychádzal

12. Podľa § 23 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov; prechodný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na účel zamestnania udolí policajný útvar, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 33 ods. 6, na základe potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.

13. Podľa § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov v znení účinnom do 13.02.2024; policajný útvar zamietne žiadosť o udelenie prechodného pobytu, ak stanovisko podľa § 125 ods. 6 obsahuje nesúhlas s udelením prechodného pobytu.

14. Podľa § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov; policajný útvar si na posúdenie žiadosti o udelenie prechodného pobytu a žiadosti o udelenie trvalého pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny staršieho ako 14 rokov vyžiada stanovisko Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva, ktorí pri nesúhlase s udelením pobytu zašlú nesúhlasné stanovisko policajnému útvaru do pätnástich dní od doručenia žiadosti o stanovisko. Slovenská informačná služba a Vojenské spravodajstvo v stanovisku podľa predchádzajúcej vety prihládajú na záujmy štátu v rozsahu svojej pôsobnosti.

15. Podľa § 120 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov; ak nie je v tomto zákone alebo osobitnom predpise ustanovené inak, vzťahuje sa na konanie podľa tohto zákona všeobecný predpis o správnom konaní. Právne úkony vykonávané orgánom verejnej moci, fyzickou osobou a právnickou osobou v konaní podľa tohto zákona sa vykonávajú výlučne v listinnej podobe, ak v § 33 ods. 9, § 48 ods. 3, § 113 písm. c), § 115 ods. 1 a 10 a § 125 ods. 10 nie je ustanovené inak.

16. Podľa § 3 ods. 2 správneho poriadku; správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpejú v konaní ujmu.

17. Podľa § 33 ods. 2 správneho poriadku; správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

18. Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku; v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

19. Podľa § 91 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ÚSSR“); právny predpis, jeho časť alebo jeho ustanovenie, ktorých nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily ústavný súd vyslovil, strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v zbierke zákonov.

20. Podľa § 93 ods. 2 zákona o ÚSSR; ostatné právoplatné rozhodnutia vydané v civilnom súdnom konaní alebo správnom súdnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

21. Podľa § 131 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok vždy v znení účinnom do 30. 06. 2023 (ďalej aj „SSP“); správny súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis

nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Správny súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Správny súd je tiež viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, rozhodnutím o osobnom stave a o vzniku alebo zániku spoločnosti. Rozhodnutím o priestupku a inom správnom delikte je správny súd viazaný len, ak takéto rozhodnutie nie je predmetom samotného konania.

22. Podľa § 134 SSP; správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak.

23. Podľa § 135 SSP; na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

24. Podľa § 5 ods. 2 SSP; konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania.

Konanie na správnom súde, právne posúdenie veci správnym súdom

25. S účinnosťou od 01. 06. 2023 prešla pôsobnosť Krajského súdu v Trenčíne ako správneho súdu na Správny súd v Banskej Bystrici podľa § 3 ods. 3 písm. a) zákona č. 151/2022 Z. z., v dôsledku čoho je vec vedená pôvodne na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11S/67/2022 vedená na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. TN-11S/67/2022. Podľa § 107 ods. 1 SSP rozhodol správny súd vo veci bez nariadenia pojednávania a rozsudok verejne vyhlásil dňa 28. 02. 2024.

26. Dňa 14. 02. 2024 bol v Zbierke zákonov Slovenskej republiky vyhlásený nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/2022-96 zo dňa 13. 12. 2023, ktorým bol vyslovený nesúlad ustanovenia § 33 ods. 6 písm. o) a § 48 ods. 2 písm. h) zákona o pobyte cudzincov s čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v zbierke zákonov stratili ustanovenia § 33 ods. 6 písm. o) a § 48 ods. 2 písm. h) zákona o pobyte cudzincov účinnosť.

27. Správny súd sa v prvom rade zaoberal právnymi účinkami nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/2022-96, ktoré nastali jeho zverejnením dňa 14. 02. 2024, na prejednávajúcu vec. Predmetom súdneho prieskumu v tejto veci je napadnuté rozhodnutie žalovaného, ktorým odmietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobkyne o udelenie prechodného pobytu na území Slovenskej republiky na účel zamestnania podľa § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov. Prvostupňové i druhostupňové rozhodnutie boli teda výsledkom aplikácie zákonného ustanovenia, ktoré ústavný súd vyhlásil za nesúladné s vyššie uvedenými článkami Ústavy SR a ktoré stratilo účinnosť. V tejto súvislosti správny súd poukazuje na závery uvedené v bodoch 15., 16., 17. odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžrk/6/2020 zo dňa 24. 02. 2022, s ktorými sa plne stotožňuje: „Kľúčovým je posúdenie otázky (hmotnoprávných) následkov vyslovenia nesúladu právnych predpisov vzťahujúcich sa na prejednávajúcu vec v čase po právoplatnosti rozhodnutia žalovaného, no pred právoplatným skončením konania na správnom súde. Odpoveď na položenú otázku môžeme nájsť v § 93 zákona č. 314/2018 Z.z., v ktorom zákonodarca stanovil dopad účinkov nálezu na právoplatné rozhodnutia vydané v civilnom súdnom konaní alebo správnom súdnom konaní. V prípade, ak súd v civilnom súdnom konaní alebo správnom súdnom konaní vydal rozhodnutie na základe právneho predpisu (resp. jeho časti alebo ustanovenia), ktorý neskôr na základe nálezu ústavného súdu podľa § 88 ods. 2 stratil v zmysle čl. 125 ods. 3 Ústavy SR sčasti alebo v niektorom ustanovení účinnosť, pričom toto rozhodnutie nadobudlo aj právoplatnosť, nemá strata účinnosti tohto právneho predpisu (resp. jeho časti alebo ustanovenia) na právoplatnosť takéhoto rozhodnutia žiaden vplyv. Ak však takýmto rozhodnutím súdu bola uložená povinnosť, nemožno splnenie tejto povinnosti nútene vymáhať, t. j. takéto rozhodnutie ex lege prestáva byť exekučným titulom. Hmotnoprávne účinky nálezu o nesúlade teda pôsobia ex tunc, keďže aj keď nedochádza k obnove právoplatne skončeného civilného súdneho konania alebo správneho súdneho konania, ak povinný subjekt do vyhlásenia nálezu ústavného súdu o nesúlade povinnosť uloženú rozhodnutím nesplní, stáva sa táto nevymáhateľnou proti vôli povinného subjektu. Ustanovenie § 93 ods. 2 na druhej strane neposkytuje žiadnu ochranu tomu účastníkovi právoplatne skončeného civilného súdneho konania alebo

správneho súdneho konania, ktorý bol v tomto konaní neúspešný, teda uplatnený nárok mu vzhľadom na aplikáciu nesúladného právneho predpisu nebol priznaný, resp. nebol priznaný v celom rozsahu. Aj keď Ústava SR ani zákon č. 314/2018 Z. z. neobsahujú výslovné ustanovenia o hmotnoprávných účinkoch nálezů ústavného súdu o nesúlade vydaného pred právoplatným skončením správneho súdneho konania, no logicky možno konštatovať, že v týchto veciach nastávajú hmotnoprávne účinky pre všetkých účastníkov konania ex tunc. Ak sa totiž tieto účinky prejavujú ex tunc vo veciach judikovaných právoplatne pred uverejnením nálezů ústavného súdu o nesúlade, potom to a fortiori musí tak byť vo veciach neskončených právoplatne v momente vyhlásenia nálezů ústavného súdu o nesúlade. Opačný výklad by popieral princíp zachovávanía ústavnosti a zároveň by neprípustne absolutizoval princíp právnej istoty (takýto výklad vyplýva aj z nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 400/06-26 zo dňa 12. 04. 2007). V tejto súvislosti možno zároveň poukázať na § 131 SSP, v zmysle ktorého je súd viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s ústavou, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že zákon č. 314/2018 Z. z. nepojednáva o dopadoch nálezů Ústavného súdu SR na právoplatne skončené administratívne konania. Zo samotného znenia totiž možno vyvodíť, že hmotnoprávne následky nálezů dopadajú aj na správne súdne konania v ktorých je pravidlom, že predmetom ich prieskumu sú práve právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy. Ak bolo teda iniciované správne súdne konanie, ktoré do vyhlásenia nálezů Ústavného súdu SR nebolo právoplatne skončené, je to práve to konanie, v ktorom môže dôjsť ku zhojeniu postupu orgánu verejnej správy v administratívnom konaní a nadväzujúceho rozhodnutia, ktorý (nevedome) postupoval na základe ustanovenia, ktoré bolo vyhlásené za nesúladné s právnym predpisom vyššej právnej sily.“ K takému istému záveru dospel kasačný súd aj v rozsudku sp. zn. 5Svk/4/2021 zo dňa 24. 02. 2022 (bod 58. odôvodnenia).

28. Z uvedeného je zrejmý záver, že nález Ústavného súdu SR o nesúlade právnych predpisov má deklaratórny charakter, t. j. len vyhlasuje skutočnosť existujúcu od počiatku. Z toho vyplýva, že ustanovenie § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov bolo neústavné už v čase, keď bolo v preskúmvanej veci prvostupňovým orgánom aj žalovaným aplikované. V súlade s § 131 SSP je správny súd viazaný ústavným súdom vyslovenou nesúladnosťou § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov s ústavou a pri rozhodovaní o správnej žalobe na ňu musí prihliadať, i keď ide nad rámec žalobných bodov a na takúto situáciu nepamätá ani § 135 SSP. Je totiž nutné mať na pamäti, že konanie pred správnym súdom je v zmysle § 5 ods. 2 SSP realizáciou ústavne zaručeného práva na ochranu pred nezákonnými rozhodnutiami a ústavou zaručených základných práv a slobôd, a práve v správnom súdnom konaní je nutné nájsť také riešenie nastolenej situácie, ktorá je v súlade s uvedeným účelom správneho súdnictva. Keďže rozhodnutia orgánov verejnej správy v predmetnej veci boli výsledkom aplikácie neústavných zákonných ustanovení, čím došlo k porušeniu ústavou zaručených práv žalobkyne (s ktorými sú aplikované zákonné ustanovenia v nesúlade), správny súd dospel k záveru, že tak napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňové rozhodnutie je nutné zrušiť, nakoľko trpia nezákonnosťou.

29. Ďalej správny súd považoval za potrebné zaoberať sa námietkami produkovanými žalobkyňou v správnej žalobe, nakoľko orgán verejnej správy prvého stupňa bude opätovne rozhodovať o žiadosti žalobkyne o udelenie prechodného pobytu na území Slovenskej republiky na účel zamestnania. Je nutné zaujať stanovisko k otázkam nastoleným žalobkyňou, aby v ďalšom konaní orgány verejnej správy poznali právny názor správneho súdu vo vzťahu k žalobkyňou namietanej nezákonnosti rozhodnutí a postupov orgánu verejnej správy prvého stupňa a žalovaného.

30. Žalobkyňa v správnej žalobe namietala, že rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné, nakoľko žalobkyňa sa z jeho odôvodnenia nedozvedela, aké konkrétne záujmy štátu mala ohroziť alebo porušiť, pričom jediným podkladom rozhodnutia bolo stanovisko SIS, s ktorým žalobkyňa nemala možnosť sa oboznámiť. Správny súd uvedenú žalobnú námietku vyhodnotil ako opodstatnenú z nasledovných dôvodov.

31. Ústavný súd SR sa už v nálezoch sp. zn. PL. ÚS 15/03 a sp. zn. PL. ÚS 8/2016 (hoci v súvislosti s preskúmvaním iných zákonných ustanovení ako boli ustanovenia aplikované v predmetnej veci) zaoberal ústavnou súladnosťou obmedzenia práva jednotlivca na súdnu a inú právnu ochranu z dôvodu ochrany utajovaných skutočností vo vzťahu k zachovaniu bezpečnosti štátu. Ústavný súd SR v bode

122. nálezu sp. zn. PL. ÚS 8/2016 (ktorým vyslovil nesúlad § 120 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov s ústavou) skonštatoval, že príslušný orgán (policajný útvar, resp. ministerstvo) musí mať zákonom uloženú povinnosť oznámiť dotknutej osobe aspoň podstatu dôvodov týkajúcich sa verejnej bezpečnosti, ktoré tvoria základ rozhodnutia podľa napadnutej právnej úpravy, ak už z dôvodu ochrany verejnej bezpečnosti nemôže dotknutej osobe oznámiť presné a úplné dôvody tvoriace základ rozhodnutí podľa napadnutej právnej úpravy. Ak sa dotknutá osoba nedozvie ani podstatu dôvodov týkajúcich sa verejnej bezpečnosti, ktoré tvoria základ týchto rozhodnutí, ak už z dôvodu bezpečnosti štátu nemožno dotknutej osobe oznámiť presné a úplné dôvody tvoriace základ týchto rozhodnutí, takýto súdny prieskum nemôže byť z hľadiska ochrany práva právom chránených záujmov takejto osoby efektívny, nemôže byť ani dostatočnou zárukou proti prípadnej svojvôli kompetentného štátneho orgánu a nemôže ani reálne napĺňať základné právo dotknutej osoby na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V bodoch 70., 79. - 81. nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2022-96, zverejneného v zierke zákonov dňa 14. 02. 2023, Ústavný súd SR uviedol: „Pre zachovanie ústavnej súladnosti by sa relevantné skutočnosti mali v nevyhnutnom rozsahu sprístupniť aj žiadateľovi prostredníctvom predmetného stanoviska Slovenskej informačnej služby, resp. Vojenského spravodajstva, t. j. aspoň s podstatou dôvodov týkajúcej sa verejnej bezpečnosti, ktoré tvoria základ rozhodnutí podľa napadnutej právnej úpravy, a to spôsobom, pri ktorom sa zohľadní nevyhnutný dôverný charakter spravodajských a operatívnych informácií (porovnaj s PL. ÚS 8/2016, bod 112). Tým by sa zabezpečila možnosť žiadateľa vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, ktoré viedli k negatívnemu stanovisku spravodajských služieb týkajúceho sa ohrozenia záujmov Slovenskej republiky. Takéto opatrenie by zabezpečilo ochranu časti utajovaných skutočností a súčasne by sa tým splnil nevyhnutný rámec uplatňovania ústavou garantovaných práv. To by umožnilo dotknutým osobám brániť svoje záujmy za podstatne lepších podmienok, ako to umožňuje napadnutá právna úprava. ... Dotknuté ustanovenia zákona o pobyte cudzincov fakticky odnímajú rozhodovanie o žiadosti cudzinca o udelenie trvalého pobytu (jeho zrušenie) alebo prechodného pobytu z právomoci na to zákonom určeného správneho orgánu (policajného útvaru) a prenášajú ho na spravodajské služby. Napadnutá právna úprava znamená, že dôvody, na základe ktorých spravodajská služba nesúhlasí s udelením trvalého pobytu žiadateľovi, nie sú už pre správny orgán podstatné, podstatná je iba existencia negatívneho stanoviska spravodajskej služby. Právna úprava núti správny orgán chápať stanovisko spravodajskej služby ako záväzné s povinnosťou rešpektovať ho. ... Pretože spravodajskej službe rozhodovanie o týchto verejných subjektívnych právach cudzinca zákon nezveruje, niet ani zákonnej úpravy, ktorá by dotknutým fyzickým osobám garantovala potrebné procesné práva pri ochrane ich práv voči spravodajskej službe (jej negatívnemu stanovisku). Takéto skryté odňatie právomoci správneho orgánu napriek jeho deklarovaniu zákonom o pobyte cudzincov je v podmienkach právneho štátu ústavne neprijateľné, pretože robí iluzórnou právnu ochranu, ktorej poskytovanie je formálne zverené správneho orgánu bezvýhradne viazanému stanoviskom iného orgánu verejnej moci (spravodajská služba), ktorý zákonodarca na účel poskytovania právnej ochrany vo vymedzenom okruhu právnych vzťahov neurčil.“

32. V zmysle § 120 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov sa na konanie podľa tohto zákona použije správny poriadok, ak zákon o pobyte cudzincov alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Náležitosti pre odôvodnenie rozhodnutia sú stanovené v § 47 správneho poriadku a keďže zákon o pobyte cudzincov neustanovuje žiadnu výnimku vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia, musí rozhodnutie obsahovať odôvodnenie v zmysle § 47 ods. 3 správneho poriadku. S ohľadom na charakter podkladov rozhodnutia, najmä vo vzťahu k stanovisku SIS, ktoré podlieha režimu utajenia, je však potrebné rešpektovať aj ustanovenia zákona o ochrane utajovaných skutočností. Správny súd, zohľadňujúc aj závery vyslovené vo vyššie uvedených nálezočch Ústavného súdu SR, považoval napadnuté rozhodnutie žalovaného i prvostupňové rozhodnutie za nedostatočne odôvodnené vo vzťahu k objasneniu, aké bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky žalobkyňa ohrozuje alebo porušuje. Vychádzajúc z požiadavky preskúmateľnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy je potrebné, aby orgán verejnej správy uviedol minimálne vo vzťahu ku ktorému záujmu podľa § 2 ods. 1 písm. l) zákona o pobyte cudzincov má žalobkyňa predstavovať riziko, čím by mohlo dôjsť k ohrozeniu bezpečnosti štátu. Informácie - stanoviská SIS sú podkladom pre rozhodnutia orgánov verejnej správy a preto sú to orgány verejnej správy, ktoré ich aj musia vyhodnotiť, čo znamená, že musia podliehať hodnoteniu a úvahám orgánov verejnej správy a orgán verejnej správy musí v prvom rade byť tým subjektom, ktorý účastníkovi konania v rámci svojej zákonnej kompetencie v rozhodnutí odôvodní, aký rozsah z utajovanej informácie je možné sprístupniť, a či vôbec, a to prípadne aj v spolupráci s pôvodcom utajovanej skutočnosti a orgánmi, do ktorých kompetencie patrí vyhodnocovanie bezpečnostných rizík. V dôsledku absencie akéhokoľvek

odôvodnenia preskúmaných rozhodnutí v uvedenom smere sú tieto rozhodnutia nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

33. Ďalej žalobkyňa namietala, že v správnom konaní boli porušené jej procesné práva, ktoré mali za následok vydanie nezákonných rozhodnutí, keďže orgány verejnej správy jej reálne neumožnili sa oboznámiť s dôvodmi stanoviska SIS a relevantne sa v priebehu správneho konania k nemu vyjadriť. Správny súd prisvedčil aj tejto žalobnej námietke. Z administratívneho spisu bolo zistené, že orgán verejnej správy prvého stupňa žalobkyňu upovedomil podaním zo dňa 09. 02. 2022 o možnosti prostredníctvom advokáta požiadať SIS o nazretie do utajovanej písomnosti s poukazom na § 35 zákona o ochrane utajovaných skutočností. Táto písomnosť bola doručená zástupcovi žalobkyne dňa 16. 02. 2022. Prvostupňové rozhodnutie však bolo vydané v ten istý deň ako upovedomenie, t. j. dňa 09. 02. 2022, a doručené zástupcovi žalobkyne bolo dňa 17. 02. 2022. Možno teda konštatovať, že v priebehu konania pred orgánom verejnej správy prvého stupňa žalobkyňa nemala reálnu možnosť oboznámiť sa s utajovanou písomnosťou – stanoviskom SIS, ktoré bolo podstatným podkladom prvostupňového rozhodnutia. Prvostupňový orgán nepostupoval v súlade s § 3 ods. 2 správneho poriadku. Žiadosť žalobkyne o nazretie do utajovanej písomnosti bola doručená orgánu verejnej správy prvého stupňa dňa 28. 02. 2022. V ten istý deň prvostupňový orgán požiadal SIS o vyjadrenie sa k žiadosti žalobkyne o sprístupnenie utajovanej písomnosti. Lehota na podanie odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu uplynula dňa 04. 03. 2022. Dňa 06. 04. 2022 bola žalovanému doručená odpoveď SIS na žiadosť žalobkyne na jednorazové oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou, v ktorej bolo uvedené, že riaditeľ SIS neudeluje súhlas na jednorazové oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou žalobkyňi z dôvodu, že nie je oprávnenou osobou na oboznamovanie sa s utajovanou skutočnosťou v zmysle § 35 ods. 3 zákona o ochrane utajovaných skutočností. Listom zo dňa 04. 04. 2022, doručeným zástupcovi žalobkyne dňa 19. 04. 2022, žalovaný oznámil žalobkyňi, že riaditeľom SIS jej nebol udelený súhlas na oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou, keďže nie je oprávnenou osobou podľa § 35 ods. 3 zákona o ochrane utajovaných skutočností, pričom uvedené zákonné ustanovenie odcitoval. Následne dňa 26. 04. 2022 žalovaný vydal napadnuté rozhodnutie. Ani z postupu žalovaného nemožno vyvodiť, že by konal v súlade s § 3 ods. 2 správneho poriadku, teda že by postupoval v úzkej súčinnosti so žalobkyňou a že by jej poskytol pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov (v tomto prípade zákona o ochrane utajovaných skutočností) neutrpela v konaní ujmu (t. j. že sa nebude môcť oboznámiť s podkladom rozhodnutia – stanoviskom SIS). Strohé odcitovanie § 35 ods. 3 zákona o ochrane utajovaných skutočností v liste zo dňa 04. 04. 2022 nemožno považovať za poučenie žalobkyne o nutnosti zvoliť si advokáta na účely oboznámenia sa s utajovanou skutočnosťou.

34. Úlohou orgánov verejnej správy v predmetnej veci bolo oboznámiť žalobkyňu aspoň s podstatou dôvodov, ktoré viedli k zamietnutiu jej žiadosti o udelenie prechodného pobytu a to prípadne aj v súčinnosti s pôvodcom utajovanej skutočnosti SIS (po zistení jej stanoviska), avšak tým spôsobom, aby súčasne nedošlo k porušeniu povinností v zmysle zákona o ochrane utajovaných skutočností. Ústavný súd SR vo svojich nálezhoch opakovane konštatoval, že je nedostačujúce, ak sa môže s utajovanou skutočnosťou, ktorá je dôvodom pre zamietnutie alebo zrušenie pobytu cudzinca, oboznámiť súd alebo advokát. V prejednávanvej veci žalobkyňa požiadala o sprístupnenie utajovanej skutočnosti, avšak riaditeľ SIS túto žiadosť zamietol z dôvodu, že nie je osobou oprávnenou na oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Žalobkyňi tak nebolo vôbec umožnené sa oboznámiť s utajovanou skutočnosťou, a to ani „nedostačujúco“ prostredníctvom advokáta, keďže orgány verejnej správy len formalisticky požiadali SIS o vyjadrenie k žiadosti žalobkyne a ani po oznámení odpovede SIS žalobkyňu nepoučili, že môže splnomocniť advokáta, keďže sama nie je osobou oprávnenou na oboznámenie sa s utajovanou skutočnosťou. Ani z časového hľadiska nebolo žalobkyňi zo strany orgánu verejnej správy prvého stupňa (ako bolo konštatované v odseku 33. odôvodnenia tohto rozsudku) ani zo strany žalovaného reálne umožnené, aby sa s utajovanou skutočnosťou oboznámila. Žalovaný doručil zástupcovi žalobkyne odpoveď SIS na jej žiadosť dňa 19. 04. 2022 a už dňa 26. 04. 2022 vydal napadnuté rozhodnutie, teda žalobkyňa nemala už časový priestor na prípadné splnomocnenie advokáta a podanie opakovanej žiadosti o sprístupnenie stanoviska SIS. Žalobkyňa preto nemala reálnu možnosť, aby sa vyjadřila k podkladu rozhodnutia – stanovisku SIS. Uvedené procesné pochybenia prvostupňového orgánu aj žalovaného správny súd považoval za tak závažné porušenie povinností uložených im ustanovením § 33 ods. 2 správneho poriadku, že tieto pochybenia mohli mať za následok vydanie nezákonných rozhodnutí.

35. Pokiaľ žalobkyňa namietala nedostatočné zistenie skutkového stavu orgánmi verejnej správy, keďže napadnuté rozhodnutie žalovaného ako i prvostupňové rozhodnutie sú založené v podstate len na jedinom dôkaze, a to je nesúhlasné stanovisko SIS s udelením prechodného pobytu, s touto žalobnou námietkou sa správny súd nestotožnil. Z administratívneho spisu je zrejmé, že orgány verejnej správy pri rozhodovaní o žiadosti žalobkyne o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania mali k dispozícii aj listiny predložené žalobkyňou spolu so žiadosťou. Je pravdou, že ako rozhodujúci podklad preskúmaných rozhodnutí bolo brané nesúhlasné stanovisko SIS vydané podľa § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov, avšak orgány verejnej správy postupovali v zmysle § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov účinného v čase rozhodovania prvostupňového orgánu aj žalovaného, pričom uvedené zákonné ustanovenie prioritizovalo nesúhlasné stanovisko SIS vo vzťahu k iným podkladom rozhodnutia a na jeho základe nemali orgány verejnej správy inú možnosť ako žiadosť žalobkyne o udelenie prechodného pobytu zamietnuť. Z administratívneho spisu nevyplýva, že by orgány verejnej správy dokazovanie vykonávali v neprospech žalobkyne, ako to žalobkyňa namietla. Postupovali v súlade s § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov, ktorý ich zaväzoval požiadať SIS o stanovisko, ktoré pre ne bolo záväzné z hľadiska postupu podľa § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov účinného v čase rozhodovania prvostupňového orgánu aj žalovaného.

36. Správny súd dospel k záveru o nezákonnosti preskúmaných rozhodnutí jednak z dôvodu, že tieto boli vydané za aplikácie ustanovenia § 33 ods. 6 písm. o) zákona o pobyte cudzincov, ktoré bolo Ústavným súdom SR vyhodnotené ako nesúladné s Ústavou SR, teda preskúmané rozhodnutia boli výsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci. Správny súd uznal ako dôvodné žalobné námietky žalobkyne o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného aj prvostupňového rozhodnutia aj o procesných vadách, ktoré mohli mať za následok vydanie nezákonných rozhodnutí. Preto napadnuté rozhodnutie žalovaného aj prvostupňové rozhodnutie zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c), d), g) SSP a podľa § 191 ods. 4 SSP vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom bude úlohou orgánu verejnej správy prvého stupňa opätovne rozhodnúť o žiadosti žalobkyne o udelenie prechodného pobytu, pričom bude postupovať v súlade s § 3 ods. 2 a § 33 ods. 2 správneho poriadku a následne vydá rozhodnutie spĺňajúce kritériá ustanovené v § 46 a § 47 ods. 3 správneho poriadku, pričom bude rešpektovať právny názor vyslovený správnym súdom v tomto rozsudku aj v uvedených nálezočoch Ústavného súdu SR.

37. Správny súd vo vzťahu k ďalšiemu postupu orgánu verejnej správy prvého stupňa pri rozhodovaní o žiadosti žalobkyne o udelenie prechodného pobytu odkazuje aj na bod 101 odôvodnenia nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 17/2022-96: „K záveru uvedenému v predchádzajúcom bode je pre objasnenie právneho názoru ústavného súdu v jeho nevyhnutných súvislostiach potrebné uviesť, že bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky budú v budúcnosti naďalej pri rozhodovaní o pobyte cudzinca chránené (obligatórnym) vyžiadanim si stanoviska Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva. Meritórne rozhodujúci orgán (polícajný útvar) však bude zvažovať relevantné aplikačné kritérium [„dôvodnosť podozrenia, že štátny príslušník tretej krajiny pri svojom pobyte ohrozí bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie“ na základe týmto nálezom nedotknutej úpravy § 48 ods. 2 písm. b), § 33 ods. 6 písm. b) zákona o pobyte cudzincov] autonómne, teda bez viazanosti stanoviskom Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva. To umožní nielen reálny presun rozhodovania vo veci samej na orgán verejnej správy, ktorému je v správnom konaní zákonom kompetenčne zverený, ale aj naplnenie materiálnej možnosti súdnosprávneho prieskumu takého rozhodnutia, aktuálne eliminovanej kogentným znením § 33 ods. 6 písm. o) a § 48 ods. 2 písm. h) zákona o pobyte cudzincov (absolutizujúcimi pre rozhodovanie o pobyte stanoviská Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva ako fakticky meritórne rozhodujúceho orgánu). Prieskum správneho súdu získa svoj reálny podklad doplnením zákonnej úpravy popísaným v predchádzajúcom bode v obligatórnej časti (vo väzbe na bod 70 tohto odôvodnenia), prípadne aj v ďalších ústavných súdom skôr naznačených súvislostiach.“

38. O nároku žalobkyne na náhradu trov konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobkyne, ktorá bola v konaní plne úspešná, priznal úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania a na ich náhradu zaviazal žalovaného. Podľa § 175 ods. 2 SSP o výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom správneho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

2 TN-11S/67/2022

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je potrebné podať na Správny súd v Banskej Bystrici v lehote jedného mesiaca od doručenia rozsudku. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania (ktorému správne mu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka - spisová značka, čo sa ním sleduje a podpis) uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. To neplatí, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe v sociálnych veciach alebo vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) SSP,
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.